

Екологія і право

Вводити закони, що перечать законам природи, – означає породжувати злочини, щоб потім їх карати.
Томас Джефферсон

Водний кодекс України. Кодекс України про надра. Лісовий кодекс України. Повітряний кодекс України : станом на 27 берез. 2013 р. – Відповідає офіц. тексту. – Х. : Право, 2013. – 272 с.

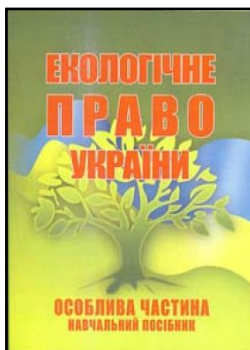
Екологічне законодавство України : станом на 15 лют. 2012 р. - К. : Істина, 2012. – 406 с. – (Офіційні документи).

В збірниках включені природоохоронні кодекси України, а також найважливіші закони, що складають масив екологічного законодавства України.

Екологічне право : підручник / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого" ; за ред. А. П. Гетьмана. - Х. : Право, 2013. – 432 с.

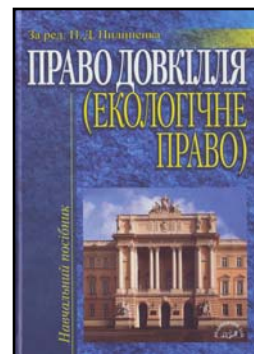
Підручник підготовлений колективом викладачів кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого на основі чинного екологічного законодавства і відповідно до оновленої програми курсу екологічного права. Загальна й Особлива частини підручника включають відповідні теми, що висвітлюються з урахуванням вимог кредитно-модульної системи з навчальної дисципліни "Екологічне право України".

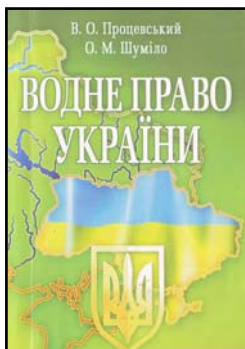
Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. / О. М. Шуміло [та ін.]. - К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 432 с.

Навчальний посібник присвячений проблемам правової охорони навколишнього природного середовища, розглянуті питання правового режиму територій, об'єктів природно-заповідного фонду, міжнародно-правової охорони довкілля тощо.

Право довкілля (екологічне право) : навч. посіб. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка ; за ред. П. Д. Пилипенко. - К. : Ін Юре, 2010. – 401 с.

На основі екологічного законодавства та практики його застосування розкривається основні інститути сучасного права довкілля. Матеріал подається з позиції нових підходів щодо багатьох концептуальних положень цієї галузі вітчизняного права.

Процевський В. О. Водне право України : навч. посіб. / В. О. Процевський, О. М. Шуміло. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 176 с.

Висвітлено загальнотеоретичні та практичні аспекти суспільних відносин, що становлять предмет регулювання водного права, його принципи, джерела і суб'єкти. Матеріал подано із використанням постанов Пленуму Верховного Суду України, судової практики при розгляді цивільних та господарських справ щодо водокористування.

Екологічні права і обов'язки громадян

Бредіхіна В. Л. Конституційні засади права громадян на безпечне навколишнє природне середовище : монографія / В. Л. Бредіхіна. – Х. : Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2008. – 168 с.

Досліджуються проблеми правового регулювання реалізації та захисту права громадян на безпечне навколишнє природне середовище. Розглядаються питання стосовно поняття, сутності, та правового змісту зазначеного права, його об'єктного та суб'єктного складу. На основі аналізу чинного законодавства визначено особливості реалізації даного права в різних сферах природокористування та пропонується класифікація його видів.

Дотримання екологічних прав в Україні – 2006. – Х. : Права людини, 2007. – 212 с.

Видання є спробою громадської оцінки стану дотримання екологічних прав в Україні протягом 2006 року.

Зміст доповіді відображує погляди групи лідерів громадських екологічних організацій з різних регіонів України на проблеми прав людини, екологічної етики, відповідальності за збереження природної спадщини, стан дотримання природоохоронного законодавства та захисту екологічних прав громадян.

Кирєєва І. В. Припинення прав громадян України щодо використання природних об'єктів: підстави та порядок : монографія / І. В. Кирєєва ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : ФІНН, 2009. – 160 с.

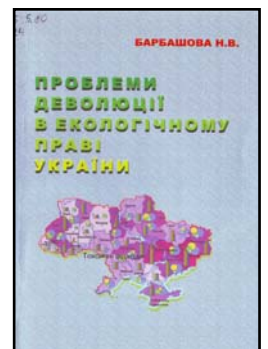
Висвітлюються особливості відносин з припинення прав громадян щодо використання природних об'єктів, аналізуються підстави та порядок припинення права загального та спеціального використання природних об'єктів, розглядаються правові наслідки та гарантії припинення таких прав.

Правове регулювання екологічної безпеки

Барбашова Н. В. Проблеми деволюції в екологічному праві України : монографія / Н. В. Барбашова. - Донецьк : Апекс, 2007. – 268 с.

Досліджуються теоретичні та практичні питання правового забезпечення екологічної безпеки регіону у контексті реалізації в Україні ідей концепції розвитку.

На прикладі держав Європейського Союзу показана ефективність деволюції в екологічному праві. У роботі центральне місце в розв'язуванні екологічних проблем України приділяється інноваційному механізму, який базується на економіці знань.

Вирішення проблеми електронних відходів: європейські підходи до української проблеми / Г. П. Виговська [та ін.]. – К. : ФОП Клименко В. Я., 2013. – 88 с.

Наведені результати огляду стану сучасної політики поводження з електронними відходами в Україні та Європейського Союзу, проаналізовані основні недоліки існуючої системи поводження з електронними відходами в Україні. Запропоновані рекомендації щодо шляхів конвергенції національного та європейського законодавства стосовно електронних відходів відповідно до директив ЄС.

Зеркалов Д. В. Екологічна безпека: управління, моніторинг, контроль / Д. В. Зеркалов. – К. : КНТ, 2007. – 412 с.

Посібник присвячений актуальним проблемам управління екологічною безпекою. Наведені дані про стан довкілля в Україні та Європі, особливості моніторингу навколишнього середовища. Відображено сучасний стан нормативно-правового забезпечення охорони довкілля в Україні та за її кордоном. Наведено ДСТУ системи управління якістю.

Краснова Ю. А. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі цивільної авіації України : монографія / Ю. А. Краснова. – К. : Київ. ун-т, 2011. – 188 с.

Наукове дослідження правового регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі цивільної авіації України. На підставі аналізу норм чинного національного та міжнародного законодавств та практики їх застосування визначені основні об'єкти та види діяльності в галузі цивільної авіації, які здійснюють або можуть здійснювати шкідливі впливи на навколишнє природне середовище та життя і здоров'я людей.

Попович Т. Г. Екологічно безпечне житло: реалії та правове регулювання / Т. Г. Попович ; Акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва. – К. : НДІ приват. права і підприємництва АПрН України, 2006. – 32 с.

В роботі науковців Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України висвітлюється важливий аспект забезпечення екологічної безпеки людини – створення екологічно безпечного житла.

Правове регулювання екологічної безпеки в Україні : навч. посіб. / А. П. Гетьман [та ін.] ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". – Х. : Право, 2012. – 296 с.

Навчальний посібник підготовлений колективом викладачів кафедр екологічного права та земельного і аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого і кафедри цивільно-правових та господарсько-правових дисциплін Кримського юридичного інституту на основі сучасного законодавства як складової навчального комплексу з дисципліни "Правове регулювання екологічної безпеки".

Труфан І. В. Правовий режим малих річок в Україні : монографія / І. В. Труфан. – Івано-Франківськ : ЦІТ, 2006. – 168 с.

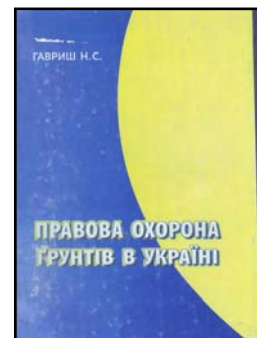
Досліджені актуальні проблеми правового використання, управління та охорони малих річок в Україні. Проаналізовано визначення малої річки України, відображено стан та перспективи використання даного об'єкту навколишнього природного середовища. Досліджено існуючі заходи відповідальності за порушення правового режиму малих річок України та розроблено ряд пропозицій щодо вдосконалення законодавства про малі річки з метою підвищення рівня їх правової охорони.

Правове регулювання використання та охорони навколишнього природного середовища

Гавриш Н. С. Правова охорона ґрунтів в Україні / Н. С. Гавриш ; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2008. – 228 с.

Розглянуто проблеми визначення ґрунтів як об'єкта правової охорони, законодавчу регламентацію видів юридичної відповідальності (кримінальної, адміністративної, цивільної, матеріальної) за псування ґрунтів, і на цій підставі запропоновано правові заходи щодо поліпшення їхнього екологічного стану.

Матвійчук В. К. Забруднення, засмічення та виснаження водних об'єктів: відповідальність, досудове і судове слідство та запобігання : монографія / В. К. Матвійчук, В. М. Присяжний. – К. : КНТ, 2007. – 272 с.

Проведене комплексне наукове дослідження кримінально-правової охорони водних об'єктів від забруднення, засмічення та виснаження; досудового і судового слідства із зазначеної категорії справ та запобігання цим злочинам. Розкриваються витoki та історія охорони водних об'єктів та сучасний стан проблеми, досліджуються об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих діянь, пропонується вдосконалення чинного законодавства та практики застосування правових приписів у зазначеній сфері. Розглядаються проблеми запобігання цьому явищу.

Науково-практичний коментар Водного кодексу України. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 360 с. – (Бюлетень законодавства і юридичної практики України ; 2010, № 11).

Видання є першою спробою дати постатейне тлумачення чинного Водного кодексу України, а також інших актів водного законодавства. При підготовці коментаря використано значний масив підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють відносини з використання та охорони вод в Україні, а також практику застосування водного законодавства, інформаційні листи та роз'яснення вищих судових інстанцій, статистичні дані тощо.

Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону атмосферного повітря" / Нац. акад. прав. наук України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т держава і права ім. В. М. Корецького НАН України ; за ред. Г. І. Балюк. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 328 с.

Коментар містить роз'яснення і тлумачення основних положень Закону України "Про охорону атмосферного повітря".

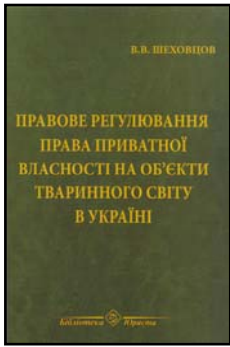
При коментуванні використано велику кількість підзаконних нормативно-правових актів, зокрема постанов Кабінету Міністрів України, указів Президента України, актів міністерств і відомств, у яких конкретизовано положення Закону.

Соколова А. К. Флористичне право України: проблеми формування та розвитку : монографія / А. К. Соколова ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2009. – 288 с.

Проведено теоретичний аналіз формування й розвитку нової підгалузі екологічного права – флористичного права. У роботі розкриваються системоутворювальні ознаки флористичного права як підгалузі права, формується його поняття та визначаються особливості, досліджується система флористичного права.

Шеховцов В. В. Правове регулювання права приватної власності на об'єкти тваринного світу в Україні : монографія / В. В. Шеховцов ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : ФІНН, 2010. – 200 с.

Розглядаються особливості правового регулювання відносин щодо реалізації права приватної власності на об'єкти тваринного світу, досліджено історичні засади розвитку цих відносин, розкрито правові підстави та порядок виникнення, зміни та припинення права приватної власності на такі об'єкти, його обмеження та економічне стимулювання власників.

Правове забезпечення раціонального використання природних ресурсів

Кірін Р. С. Право видобування корисних копалин : монографія / Р. С. Кірін ; Нац. гірн. ун-т, Юрид. ф-т. – Д. : НГУ, 2011. – 220 с.

Кірін Р. С. Право геологічного вивчення надр: загальні положення / Р. С. Кірін ; Нац. гірн. ун-т, Юрид. ф-т. – Д. : НГУ, 2011. – 216 с.

На основі чинного законодавства про надра, геологічного та гірничого національного, міжнародного та зарубіжного законодавства проаналізовано поняття про надра та корисні копалини як об'єкти правового регулювання, використання та охорони.

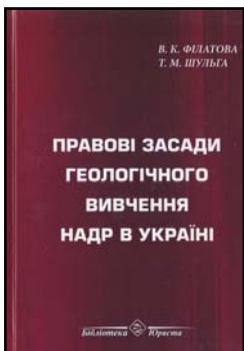

Комарницький В. М. Право спеціального природокористування: монографія / В. М. Комарницький ; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. – 424 с.

Проаналізовано теоретико-методологічні засади права природокористування, досліджено правові аспекти організації спеціального природокористування, систему органів та функції державного управління в цій сфері, правову природу дозволів на спеціальне природокористування як актів державного управління.

Тваринний світ України: правова охорона, використання та відтворення / Нац. акад. прав. наук України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; за ред. Г. І. Балюка. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 383 с. – (Бюлетень законодавства і юридичної практики України ; 2010, № 3).

В збірку увійшли постатейний науково-практичний коментар Закону України "Про тваринний світ" та судова практика з питань використання та охорони тваринного світу.

Філатова В. К. Правові засади геологічного вивчення надр в Україні : монографія / В. К. Філатова, Т. М. Шульга ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". – Х. : ФІНН, 2011. – 144 с. – (Бібліотека юриста).

Комплексне дослідження питань, щодо правового регулювання геологічного вивчення надр в Україні та, зокрема, платності у сфері їх використання. Визначається поняття, сутність і зміст права геологічного вивчення надр, досліджується особливості його реалізації. Проводиться класифікація видів геологічного вивчення надр.

Черкашина М. К. Юридичні гарантії права природокористування : монографія / М. К. Черкашина ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : ФІНН, 2010. – 176 с.

Дослідження юридичних гарантій права природокористування. В ній визначається зміст суб'єктивного права користування природними ресурсами в сучасних умовах, пропонується визначення поняття юридичних гарантій права природокористування, наводиться відповідна класифікація. Досліджується особливості юридичних гарантій виникнення, реалізації і припинення суб'єктивного права користування окремими видами ресурсів (земельних, водних, лісових тощо), а також гарантії їх охорони й захисту.

Відповідальність за порушення екологічного законодавства

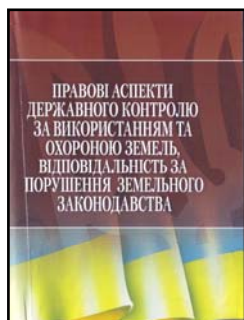

Довкілля як об'єкт кримінально-правової охорони : навч. посіб / С. В. Діденко, С. В. Крючек, Г. С. Поліщук [та ін.] ; МВС України, Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ. – Х. : Харків юрид., 2009. – 184 с.

Посібник з питань застосування кримінально-правових норм у сфері охорони довкілля підготовлений на кафедрі кримінального права та кримінології Херсонського юридичного інституту ХНУВС спільно з кафедрою на громадських засадах слідчого управління УМВС України в Херсонській області, відповідно до плану виконання наукових досліджень і використання їх результатів у практичній та педагогічній діяльності.

Матвійчук В. К. Кримінально-правова охорона навколишнього природного середовища (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : монографія / В. К. Матвійчук. – К. : Азимут-Україна, 2005. – 464 с.

Розглядаються питання кримінально-правової охорони навколишнього природного середовища та тенденції сучасної кримінально-правової політики в зазначеній сфері. Вносяться пропозиції щодо вдосконалення кримінального законодавства і практики його застосування та запобігання злочинам, які посягають на відносини з охорони навколишнього природного середовища як пріоритетний напрям карної політики України.

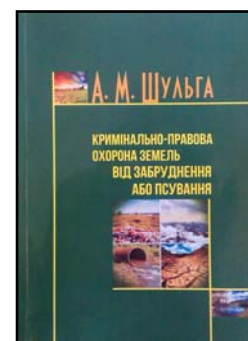

Правові аспекти державного контролю за використанням та охороною земель, відповідальність за порушення земельного законодавства : станом на 29 жовт. 2012 р. / упоряд. А. В. Григоренко. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 482 с.

Збірка законодавства України з питань державного контролю за використанням та охороною земель, відповідальності за порушення земельного законодавства.

Шульга А. М. Кримінально-правова охорона земель від забруднення або псування : монографія / А. М. Шульга. – Х. : НикаНова, 2013. – 256 с.

Розглянуто існуючі засоби кримінально-правової охорони земель від забруднення або псування. Встановлено, що найбільш дієвим виступає кримінальна відповідальність за злочин передбачений ст. 239 КК України. Детально проаналізовано об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу злочинного забруднення або псування земель. Особливу увагу приділено характеристиці землі, як предмета злочину. Розглянуто кваліфікуючі ознаки злочину та напрями вдосконалення закону про кримінальну відповідальність за забруднення або псування земель.

Інтернет-ресурси

- Организация Объединенных Наций и экологическое право. – URL: <http://www.un.org/ru/law/environmental>
- Міністерство екології та природних ресурсів України. – URL: <http://www.menr.gov.ua>.
- Державна екологічна інспекція України. – URL: <http://dei.gov.ua>.
- Всеукраїнська екологічна ліга. – URL: <http://www.ecoleague.net>.
- Національний екологічний центр України. – URL: <http://necu.org.ua>.
- Український науковий центр екології моря. – URL: <http://www.eco.com.ua/category/rozdil-katalogu/ekologichni-bazi-danikh>.
- Статті по екологічному праву. – URL: <http://lawcanal.ru/html.acti.static.actii.ekologicheskoepravo.html>.
- Экологическое право : журнал. – URL: <http://ecologypravo.ucoz.ru>.
- Экология и право: журнал. – URL: <http://www.bellona.ru/subjects/ecopravo>.